

Samarbeidsavtale mellom kommunene i vannområde Lofoten og Vesterålen (2025-2028)

DEL 1 – Generell del

1

Bakgrunn og formål

1.1. Avtaleparter

Vestvågøy kommune, org.nr. 942 570 619 (heretter benevnt kontaktkommunen)

og

Røst kommune, org.nr. 945 037 687

Værøy kommune, org.nr. 964 994 307

Moskenes kommune, org.nr. 945 962 151

Flakstad kommune, org.nr. 863 320 852

Vågan kommune, org.nr. 938 644 500

Hadsel kommune, org.nr. 958 501 420

Sortland kommune, org.nr. 847 737 492

Bø kommune, org.nr. 945 452 676

Øksnes kommune, org.nr. 845 152 012

Andøy kommune, org.nr. 945 624 809

1.2. Bakgrunn for samarbeidet

Fylkestinget i Nordland vedtok i desember 2021 Regional plan for vannforvaltning for Nordland og Jan Mayen vannregion (2021 - 2027) med tilhørende tiltaksprogram og handlingsprogram. Den regionale planen er utarbeidet i henhold til forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften). Fylkeskommunen er vannregionmyndighet (VRM) og har ansvaret for å koordinere arbeidet med oppfølgingen av vannforskriften.

Regional plan for vannforvaltning er sektorovergripende og skal bidra til å styre og samordne både vannforvaltning og arealbruk på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Planen fastsetter miljømål og tidspunkt for når disse skal nås. Regionalt tiltaksprogram gir en overordnet oversikt over alle foreslåtte tiltak som må gjennomføres for å oppnå god tilstand i vannforekomstene enten innen 2027, eller ved et senere tidspunkt dersom det er gitt utsatt frist.

Kommunene har ansvar for gjennomføring av tiltak innenfor en rekke områder, som landbruk, avløp og drikkevann. God medvirkning og et godt samarbeid på tvers av ulike sektorer blir viktig for å finne gode og nødvendige tiltak. Det er også viktig at gjennomføring av tiltak er best mulig koordinert og samordnet mellom kommunene.

Fylkeskommunen er opptatt av at arbeidet i vannområdene gis de nødvendige rammer slik at man får på plass en forutsigbar og stabil koordinering i vannområdene. Lokale koordinatorene kan bidra til nettopp dette. Slike stillinger vil også kunne bidra til å forankre planen lokalt, samt å drive kompetanseheving for kommunene i vannområdet.

Med bakgrunn i dette er det laget en samarbeidsavtale mellom fylkeskommunen og Vestvågøy kommune som kontaktkommune (med arbeidsgiveransvaret for vannområdekoordinator). For å sikre at samarbeidet også er forankret hos alle kommunene er denne samarbeidsavtalen mellom Vestvågøy kommune og øvrige kommuner i vannområdene utarbeidet. Samarbeidsavtalen viser også hvordan finansieringen av vannområdekoordinatoren er fordelt (se tabell 1).

1.3. Formål

Formålet med avtalen er å legge til rette for at arbeidet med vannforskriften blir implementert på best mulig måte i vannområdene Lofoten og Vesterålen. Avtalen kan sees som et på som et styringsdokument for arbeidet i vannområdet med følgende formål:

- Skape forutsigbare rammer for vannforvaltningsarbeidet i vannområdene
- Avklare/beskrive organisering av arbeidet i vannområdene
- Beskrive de viktigste arbeidsfeltene for avtaleperioden 2025-2028
- Avklare/forankre finansiering av VOK
- Avklare VOKs rolle og ansvar
- Avklare rammer, milepæler og oppgaver for VOK sitt arbeid innenfor avtaleperioden

Organisering

2.1. Forankring

Administrativt skal avtalen følges opp av kommunedirektøren i kommunen.

2.2. Kontaktpersoner

Kommunene skal oppføre minimum en kontaktperson i administrasjonen. Denne personen skal holde hovedkontakten med vannområdekoordinator på vegne av kommunen. I tillegg skal alle kommunene bidra med fagpersoner i de ulike faggruppene avløp, landbruk og plan.

2.3. Møtevirksomhet

For å ivareta intensjonene i avtalen avholdes det samarbeidsmøter mellom kommunen og vannområdekoordinator etter behov, med minst ett møte i året. Dersom begge parter er enige kan møter holdes i form av telefonmøte / videokonferanse.

2.4. Organisering

Arbeidet i vannområdene skal organiseres slik at berørte kommuner, og regionale og statlige sektormyndigheter sikres nødvendig deltagelse.

Arbeidet med vannforskriften legger opp til god og bred medvirkning. Ulike brukergrupper, interesseorganisasjoner og andre interesserte skal derfor ha mulighet til å delta i det lokale arbeidet. Se del 2 punkt 2 for mer informasjon om organisering av arbeidet i vannområdene.

Vannområdearbeidet og kommunens ansvarsområde

Vannforvaltningen bygger på kommunalt samarbeid organisert i vannområder, og koordineres gjennom den såkalte «[Vannområdemodellen](#)» – der kommunene bidrar både økonomisk og gjennom deltakelse i faggrupper og samarbeid på tvers.

Arbeidet i vannområdene skal sikre deltakelsen fra kommunene og lokal medvirkning, koordinere mellom kommunene og gjøre disse gode på vannforvaltning, og legge grunnlaget for det regionale arbeidet med vannforvaltningsplaner og tilhørende tiltaksprogrammer.

Om kommunens ansvarsoppgaver:

- Kommunen skal delta i planleggingen i vannregionen og vannområde når planleggingen gjelder kommunen sitt ansvarsområde.
- Kommunen skal bidra til at innbyggere og næringsliv, lokale organisasjoner og sektormyndigheter kan delta i prosessen både regionalt og lokalt.
- Kommunen skal bidra med å identifisere de menneskeskapte påvirkningene på vannforekomstene i kommunen, peke ut de mest sårbare vannforekomstene, samt hvilke prioriteringer som skal gjennomføres i planperioden.
- Kommunen skal komme med forslag til tiltak der de har myndighet for å bedre miljøtilstanden i vannforekomstene.
- Kommunen skal foreslå miljømål for vannforekomstene i kommunen.

- Kommunen skal følge opp tiltak som inngår i tiltaksprogrammet og treffe vedtak etter relevant lovgivning der kommunen er myndighet.
- I saksbehandlingen til kommunen skal en vurdere kost/nytte ved det enkelte tiltaket før det blir konkludert om tiltaket skal gjennomføres.
- Når regional vannforvaltningsplan er godkjent av regjeringen skal den legges til grunn for all virksomhet og planlegging i vannregionen og kommunen.
- I saker der kommunen er myndighet skal kommunen vurdere om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst fører til at miljømål ikke blir nådd eller at tilstanden blir forringet, og eventuelt om vilkårene etter vannforskriftens § 12 er oppfylt.

4

Vannområdekoordinators rolle og ansvar

I vannområdene i Nordland er det ansatt en vannområdekoordinator i et spleiselag mellom de involverte kommunene og fylkeskommunen. Vannområdekoordinatorene ansees som svært viktige for gjennomføring av vannforskriften både lokalt og regionalt.

Vannområdekoordinatorens viktigste oppgaver er:

- Å være en felles ressurs og kompetanse for kommunene i vannområdet.
Dette innbefatter, å ha kunnskap om vannmiljøets tilstand, påvirkninger og mulige tiltak.
- Utarbeide oversiktsdokumenter og informere om miljøtilstand, tiltak mv.
- Bidra til lokal forankring av vannforvaltningsarbeidet.
- Være pådriver for tiltak der kommunene er sektormyndighet. Det vil si; vann, avløp, jordbruk og arealplanlegging.
- Gjøre kommunene gode på vannforvaltning.
- Være rådgiver i arealsaker som angår vassdrag og vannmiljø.
- Bidra til lokal medvirkning, herunder bruk av lokal og erfaringsbasert kunnskap.
- Legge grunnlaget for, og sikre koblingen til, det regionale arbeidet med vannforvaltningsplaner og tilhørende tiltaksprogrammer.
- Legge kommunenes tiltak inn i Vann-nett.
- Bidra til å holde kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett oppdatert i tett dialog med kommunene og Statsforvalteren.

Se også vedlegg 1 *Oversikt over oppgaver for lokal vannområdekoordinator*.

Vannområdekoordinatoren bør være en felles rådgiver og pådriver, og bør ikke overta kommunes, statsforvalterens eller vannregionmyndighetens ansvar og oppgaver.

Vannforskriften representerer et permanent, nytt forvaltningssystem uten sluttdato. For å sikre at kommunene får på plass varige systemer for å håndtere sine oppgaver i vannforvaltningen anbefales det at vannområdekoordinatorer får fast ansettelse og klare ansettelsesforhold. Kortvarige deltidsstillinger vil ikke være en god ressursbruk i langsiktig perspektiv, fordi tilegnet kompetanse da ikke forblir i systemet.

Fordeling av ansvar og oppgaver

5.1 Partenes forpliktelser

Kontaktkommunen forplikter seg til å:

- Ha arbeidsgiveransvar for vannområdekoordinator.
- Føre prosjektrekskap.
- Rapportere til Nordland fylkeskommune i henhold til samarbeidsavtale mellom fylkeskommunen og kontaktkommunen.

Øvrige kommuner:

- Bistå med en hovedkontakt og en kontaktperson i hver av faggruppene avløp, landbruk og plan.
- Bistå med finansiering. Se punkt 6.
- Bistå i henhold til vannområdemodellen (se punkt 3 del I, og punkt 2 i del II av avtalen for mer informasjon).
- Delta med politisk representant i vannområdeutvalg (Vesterålsrådet er styringsgruppe).

5.2 Konsekvenser ved manglende oppfyllelse

Partene skal informere hverandre snarest mulig hvis forpliktelsene i avtalen ikke kan innfris. Hvis kommunene ikke innfrir kravene som er satt, kan det bli aktuelt at fylkeskommunen krever tilbakebetalt hele eller deler av utbetalt tilskudd.

Finansiering

Fordeling av finansiering mellom Nordland fylkeskommune og alle kommunene er vist i tabell 1.

1. Kontaktkommunen har arbeidsgiveransvar for vannområdekoordinator.
 - a. Lønn fastsettes etter gjeldende regulativ i kommunen.
2. Kontaktkommunen forskutterer alle utgifter og utbetalinger.
3. Kontaktkommunen fakturerer alle kommuner i Lofoten og Vesterålen vannområde i henhold til tabell 1 i siste kvartal.
4. Midler fra Nordland fylkeskommune til begge vannområdene utbetales til kontaktkommunen.

Tabell 1 gir en oversikt over fordeling av finansiering for å dekke kostnadene for en vannområdekoordinatorstilling. Finansieringen dekker utgifter knyttet til stillingen som brutto lønnsutgifter, kontor, regnskapstjeneste, jobbreiser med mer.

Fordelingsmodellen for Lofoten er vedtatt av og er fast fordeling i saker hvor kommunene deler kostnader. I Vesterålen fordeles driftsutgiftene på grunnlag av kommunens folketall pr 1.1. året før budsjettet trer i kraft. For Vesterålen er det tatt utgangspunkt i innbyggertall pr 01.01.2024.

Tabell 1. Finansiering i vannområdene Lofoten og Vesterålen.

Bidragster	Innbyggertall¹	Prosent²	Bidrag³
Vestvågøy	11 619	37 %	101 750
Vågan	9 793	32 %	88 000
Moskenes	976	9 %	24 750
Flakstad	1 229	10 %	27 500
Værøy	687	6 %	16 500
Røst	460	6 %	16 500
Sum Lofoten		100 %	275 000
Sortland/Suorttá	10 618	35 %	96 250
Hadsel	8 236	27 %	74 250
Andøy	4 553	15 %	41 250
Øksnes	4 569	15 %	41 250
Bø	2 634	8 %	22 000
Sum Vesterålen		100 %	275 000
Nordland fylkeskommune			550 000
Sum			1 100 000

¹ pr. 01.01.2024

² Regionvis kostnadsfordeling. Lofoten har fast prosentvis fordelingsnøkkel, Vesterålen bruker %-vis fordeling basert på innbyggertall

³ Hver region betaler inn ½ av bidraget fra Nordland Fylkeskommune

7

Varighet, opphør

Avtalen trer i kraft fra 01.01.2025. Avtalen gjelder for fire år, men kan sies opp skriftlig med tre måneders varsel.

Dersom partene er enige, kan avtalen endres i avtaleperioden. Behov for endringer skal drøftes dersom en av avtalepartnerne ber om det.

Skal avtalen eller deler av avtalen revideres skal dette forankres på politisk nivå.

Alminnelige misligholdsbeføyelser kan gjøres gjeldende.

8

Prosessuelt

Tvister skal forsøkes løst i minnelighet

Eventuell uenighet om forståelsen av denne avtalen skal behandles og avklares av administrativ ledelse i kommunen.

Eventuelle rettslige tvister med utspring i denne avtale, skal løses ved de alminnelige domstoler med Salten tingrett som verneting.

9

Andre bestemmelser

Avtalen og tiltak som gjennomføres i regi av avtalen, skal profileres som et konkret samarbeid mellom avtalepartene.

Avtalen utstedes i to eksemplarer, ett til hver av partene.

DEL II – En beskrivelse av viktige rammer for arbeidet i vannområdene Lofoten og Vesterålen

1. Kort innledning om vannområdene

1.1 Lofoten Vannområde

Lofoten vannområde strekker seg fra Røst ytterst i Vestfjorden til Vågan og omfatter alle øyer, holmer og skjær som utgjør landområdene Lofoten. Alt sjøvann ut til ei nautisk mil fra grunnlinja og midtlinja i Vestfjorden ligger også innenfor vannområdet. Innenfor vannområdet ligger kommunene Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan. Kommunegrensa til Vågan går midt på Aust-Vågøya, men hele øya tilhører vannområdet Lofoten.

I Lofoten vannområde er det totalt 657 vannforekomster, hvorav 447 elver, 93 innsjøer, 117 kystvann. 84,7 % av de 592 naturlige vannforekomstene har god eller svært god tilstand, mens bare 32,3 % av de 65 sterkt modifiserte vannforekomstene (SMVF) har godt økologisk potensial.

De 5 største påvirkningsdriverne i Lofoten vannområde er:

1. Urban utvikling - påvirkninger fra generell urban utvikling som avrenning fra byer og tettsteder, drikkevannuttak og framfor alt avløp. Avløpsvann bidrar til utslipp av organisk materiale og næringssalter og kan bidra til overgjødning, eutrofiering.
2. Jordbruk - det er mange vannforekomster som er påvirket av jordbruk, men de fleste er det i liten grad. Påvirkningen fra jordbruk ligner veldig på den fra avløp og bidrar til eutrofiering. Erosjon av elvebredder kan også føre til at jordpartikler slammer ned bunnen.
3. Transport - fysisk påvirkning fra utbygging av infrastruktur til transport som havner, flyplasser og veier. Tiltakene kan føre til eksempelvis bekkelukking eller utgjøre vandringshinder for fisk.
4. Vannkraft - i hovedsak fysiske påvirkninger i form av redusert vannføring, nedtapping eller oppdemning av innsjøer og dammer og barrierer som blir vandringshinder for fisk. Vannkraft er den driveren som i størst grad forårsaker at vannforekomster blir klassifisert som SMVF i vannområdet.
5. Transport - fysisk påvirkning fra utbygging av infrastruktur til transport som havner og veier. Tiltakene kan føre til eksempelvis bekkelukking eller utgjøre vandringshinder for fisk.

1.2 Vesterålen vannområde

Vesterålen vannområde omfatter vassdrag som har sitt nedslagsfelt fra Hadsselfjorden, Hadseløya, Langøya og vestre del av Hinnøya fra Djupbukta i Sortlandsundet og opp til Kringelneset, videre inn Hognfjorden og ut Godfjorden opp til Lovika, samt hele Andøy. I nordøst grenser vannområdet til Troms Vannregion, langs kommunegrensa i Godfjorden og Andfjorden. Alt sjøvann ut til ei nautisk mil fra grunnlinja og midtlinja i Vestfjorden ligger også innenfor vannområdet. Innenfor vannområdet ligger kommunene Hadsel, Sortland, Bø, Øksnes og Andøy.

I Vesterålen vannområde er det totalt 416 vannforekomster, hvorav 253 elver, 75 innsjøer, 88 kystvann og 1 grunnvann. 73,5 % de 382 naturlige har en god eller svært god tilstand, mens bare 29,4 % av de 34 sterkt modifiserte vannforekomstene (SMVF) har et godt økologisk potensial.

De 5 største påvirkningsdriverne i Vesterålen vannområde er:

1. Urban utvikling - påvirkninger fra generell urban utvikling som avrenning fra byer og tettsteder, drikkevannuttak og framfor alt avløp. Avløpsvann bidrar til utslipp av organisk materiale og næringssalter og kan bidra til overgjødning, eutrofiering.
2. Jordbruk - det er mange vannforekomster som er påvirket av jordbruk, men de fleste er det i liten grad. Påvirkningen fra jordbruk ligner veldig på den fra avløp og bidrar til eutrofiering. Erosjon av elvebredder kan også føre til at jordpartikler slammer ned bunnen.
3. Transport - fysisk påvirkning fra utbygging av infrastruktur til transport som havner og veier. Tiltakene kan føre til eksempelvis bekkelukking eller utgjøre vandringshinder for fisk.
4. Fiskeri og Akvakultur – De fleste er påvirket i liten grad av utslipp som kommer rundt akvakulturanleggene som forrester, avføring fra fisken, kjemikalier med mer. Rømt oppdrettslaks kan ha påvirkning både på bestandsstørrelsen og på genetikken til villaksen. Lakselus kan også påvirke overlevelsen til villaksen
5. Vannkraft - i hovedsak fysiske påvirkninger i form av redusert vannføring, nedtapping eller oppdemning av innsjøer og dammer og barrierer som blir vandringshinder for fisk. Vannkraft er den driveren som i størst grad forårsaker at vannforekomster blir klassifisert som SVMF i vannområdet

2. Organisering av arbeidet i vannområde Lofoten og Vesterålen

Styringsgruppe

Lofoten og Vesterålen vannområde bruker Lofotrådet som styringsgruppe.

Det velges en representant fra styringsgruppa som blir vannområdets representant i vannregionutvalget og deltar på regionale møter.

Faggrupper

Det er opprettet faggrupper for avløp, landbruk og plan. Faggruppene skal være et forum for faglig diskusjon, erfaringsutveksling og bidra til at tiltaksprogrammet blir fulgt opp. Alle kommunene skal bidra med fagpersoner i de ulike faggruppene. Deltagerne må forvente å bidra med informasjon om tilstand, påvirkninger og tiltak.

VOK har også stort utbytte av fysiske møter med kommunene. Disse planlegges etter behov og kan med fordel kombineres med befaringer av tiltak eller problemområder.

Referansegruppe

Det skal etableres en lokal referansegruppe for vannområdet/ene. Referansegruppen skal være talerør for ulike interesser, som for eksempel friluftsliv, reiseliv, energiproduksjon, landbruk, fiske, naturvern med mer. Referansegruppen er åpen for alle som ønsker å delta.

Referansegruppen vil orienteres om arbeidet i vannområdet og vil få mulighet til å komme med tilbakemeldinger og innspill til det pågående arbeidet. Medlemmene i referansegruppen kan bli invitert med på relevante temamøter og befaringer, og vil bli holdt oppdaterte om det som skjer i vannområdet gjennom deltakelse på e-postliste. Om det er tilstrekkelig interesse for det, vil det bli arrangert møter spesielt for referansegruppen.

3. Beskrivelse av de viktigste arbeidsfeltene for fordelt på kommunens ansvarsområder

Nedenfor beskrives de viktigste kommunale ansvarsområdene, samt hvordan det skal jobbes med disse.

Generelt

Det er foreslått tiltak for vannforekomster som ikke oppnår miljømålene. Disse er registrert i Vann-nett med tydelig angitt virkemiddeleier og ansvarlig utfører. Tiltakene som kommunen har ansvar for gjennomgås regelmessig av kommunene og VOK, og Vann-nett oppdateres med hjelp av Statsforvalteren ved behov. I noen tilfeller er det vannforekomster som ikke oppnår miljømålene, men ingen foreslåtte tiltak. Dette blir også tatt opp i møter mellom kommunene og VOK for å finne gode tiltak.

Landbruk

Sentrale myndigheter har klare forventninger til at alle landbrukspåvirkede vannforekomster skal oppnå miljømålene som er satt i vannforskriften senest innen 2033. Fylkeskommunen og Statsforvalteren i Nordland utfordrer nå kommunene som ikke har prioritert vannforekomster, til å velge ut 2-3 vannforekomster i hver kommune. Disse vannforekomstene foreslås som kommunens satsingsområder i planperioden (2025-2028). Kommunene skal legge til rette for detaljert kartlegging i disse vannforekomstene og vurdere konkrete tiltaksplaner.

Det forventes at kommunene deltar på kurs om vannmiljø og landbruk. Det er særlig viktig at kommunene følger opp bruk av § 12 i vannforskriften i landbruksaker. Vannområdekoordinator skal bistå med veiledning og gode eksempler til kommunene.

Avløp

Avløpstiltak bør prioriteres i vannforekomster hvor tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige naturverdier og brukerinteresser som drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende. Det er spesielt et stort behov for innsats for opprydding i spredt avløp, men også opprydding i og sanering av kommunalt avløpsnett.

Det forventes at kommunene deltar på kurs om vannmiljø og avløp. Det er særlig viktig at kommunene følger opp bruk av § 12 i vannforskriften i avløpsaker. Vannområdekoordinator skal bistå med veiledning og gode eksempler til kommunene.

Ved rullering av kommunale avløpsplaner skal det jobbes for at kommunene får på plass en mer helhetlig tilnærming gjennom avløp og vannmiljøplaner. Med andre ord planer som både ivaretar kommunale avløpssystemer, men som også innlemmer spredte avløp, og hvis mulig ser det i sammenheng med påvirkning fra landbruksektoren.

Plan

Regional plan for vannforvaltning vedtar generelle retningslinjer for arealplanlegging etter plan- og bygningsloven og vannforskriften. Retningslinjene er førende for planarbeid etter plan- og bygningsloven. Det er forventet at retningslinjene tas i bruk av kommuner, og at de innarbeides i samfunns- og arealplanleggingsarbeidet. Ny veileder for ivaretagelse av vannmiljø i arealplanlegging er lansert i april 2025, og skal tas i bruk i kommunene. VOK skal bidra til dette gjennom for eksempel generell veiledning i relevante plansaker. VOK skal også jobbe for at arbeidet med klimatilpasning og overvannshåndtering innlemmes i kommunenes planarbeid. Dette innebærer at vannmiljøhensyn, flomrisiko og klimatilpassede løsninger vurderes i alle relevante planer, i tråd med nasjonale føringer og veiledere.

Det forventes at kommunene deltar på kurs om vannmiljø og plan. Det er særlig viktig at kommunene følger opp bruk av § 12 i vannforskriften i plansaker. Vannområdekoordinator skal bistå med veiledning og gode eksempler til kommunene.

Plast

Søppel i vassdragene og kyst- og fjordområdene er en økende miljøutfordring i vannforvaltningen, både fordi det er skjemmende og fordi det kan påvirke økosystemer negativt. Veiledning knyttet til kommunenes ansvar som forsøplingsmyndighet skal prioriteres høyt av vannområdekoordinator. For eksempel vil de etablerte arbeidsgruppene i vannområdene innen avløp og landbruk være viktige arenaer for å jobbe videre med utfordringer knyttet til plastforurensing innen disse sektorområdene. Regionalt vil vannregionutvalget, med tilhørende arbeidsgruppe, og regionale referansegruppe være viktige arenaer.

Kunnskapsinnhenting

For å kunne oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett er møter med kommunene utrolig viktige for VOK. I møter med kommunen er det ønskelig at man kan gå ned i spesifikke detaljer om vannforekomstene slik at VOK kan få og dele kunnskap om tilstand på vannforekomster og påvirkninger, samt gjennomgang av status på tiltak.

VOK søker også midler til overvåkning og undersøkelser i vannområdet etter behov. Statsforvalteren fordeler midler fra Miljødirektoratet til tiltaksrettet overvåkning og også andre tilskuddsordninger vurderes avhengig av hvilken type prosjekt det er snakk om.

Annet

I løpet av avtaleperioden skal ny regional plan for vannforvaltning utarbeides og vedtas. I forbindelse med dette er det lagt opp til en hel del medvirkning som det forventes at kommunene deltar i. VOK sender ut dokumenter og informasjon om planlagte aktiviteter i prosessen med å utarbeide planen og vil også ta opp temaet i møter med kommunene. Merk at VOK, som representant for kommunene, er med i arbeidsgruppen som utarbeider dokumentene til planen og kan dermed ikke svare selv på høringer av disse. VOK vil imidlertid hjelpe kommunene med å svare på høringer gjennom å være sekretær og svare på vegne av kommunene.

4. Prioriterte målsetninger og oppgaver for avtaleperioden 2025 - 2028

I kapittel 3 er de viktigste arbeidsfeltene beskrevet. Nedenfor er det gjort et forsøk på å løfte fram noen prioriterte målsetninger og oppgaver for avtaleperioden.

Vannområdekoordinator skal:

- Bistå i arbeidet med rullering av forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet (2028-2033). Arbeidet vil i hovedsak være å delta og representere det kommunale og lokale perspektivet i det regionale planarbeidet, samt tilrettelegge og gjennomføre høringen lokalt i vannområde/ene.
- Søke om midler til overvåking og kunnskapsinnhenting, samt koordinere overvåking ved behov, i dialog med Statsforvalteren.
- Jobbe for at faggruppene kan bli en møtearena som fremmer samarbeid mellom kommunene og bidrar til å gi medlemmene økt fagforståelse og faglig selvtilitt.
- Styrke og videreutvikle organiseringen av arbeidet i vannområdene. Se både styringsgruppe og faggrupper.
- Etablere en lokal referansegruppe for vannområdet.
- Ved rullering av kommunale avløps planer skal det jobbes for at kommunene får på plass en mer helhetlig nærming gjennom avløp og vannmiljøplaner. Med andre ord planer som både ivaretar kommunale avløpssystemer, men som også innlemmer spredte avløp, og hvis mulig ser det i sammenheng med påvirkning fra landbruksektoren.
- Jobbe for å styrke interkommunalt samarbeide innen spredte avløp og landbruk.
- Vannmiljø og arealplanlegging – bidra til at nasjonal veileder tas i bruk i kommunal planlegging, f.eks. generell veiledning i relevante plansaker.

Leknes, den 17.11.2025

Lill Stabell
Kommunedirektør
Vestvågøy kommune

Cesilie Janette Borge
kommunedirektør
Røst kommune

Stig Stark-Johansen
Kommunedirektør
Værøy kommune

Ketil Finstad-Steira
kommunedirektør
Moskenes kommune

Per Øivind Sundell
kommunedirektør
Flakstad kommune

Tommy Stensvik
kommunedirektør
Vågan kommune

Øyvind Korsberg
kommunedirektør
Hadsel kommune

Trond Stenhaug
kommunedirektør
Sortland kommune

Kine Anette Johnsen
kommunedirektør
Bø kommune

Vegar Hoel
kommunedirektør
Øksnes kommune

Sveinung Ellingsen
kommunedirektør
Andøy kommune

VEDLEGG 1: Utfyllende oversikt over oppgaver for vannområdekoordinator

- a. Daglig ledelse og koordinering av arbeidet i vannområdet/vannområdene.
- b. I samarbeid med fylkeskommunen, statsforvalteren og vannregionutvalget bidra til gjennomføring av revisjon av forvaltningsplan, tiltaksprogram og overvåkingsprogram.
 - Representere vannområdene i relevante regionale utvalg.
 - Bidra til kvalitetssikring av kommunale tiltak og virkemidler.
 - Gjennomgå hvor langt kommunene har kommet i tiltaksgjennomføringen, om tiltakene er tilstrekkelige for å nå miljømålene eller om det må gjennomføres andre og eller mer omfattende tiltak.
 - Gjennomføre medvirkning i vannområdet/vannområdene.
- c. Avholde veiledningsmøter med kommunene i vannområdet/vannområdene.
 - Ved behov avholde kurs i vann-nett for saksbehandlere og planleggere i kommunene.
- d. Bidra til koordinering av tiltaksgjennomføring på tvers av kommunegrenser.
- e. Bidra til hensiktsmessig organisering av vannområdene (se utvalg, faggrupper, etc.).
- f. I samarbeid med fylkeskommunen bidra til informasjon om arbeidet med og konsekvensene av den regionale planen for kommunene.
- g. Samarbeid med deltakere i lokale utvalg og grupper, grunneiere og lokalbefolkning.
- h. Bidra til at kommunene får gjennomført og samordnet nødvendig problemkartlegging der dette trengs. Eksempelvis kartlegging av spredte avløp.
- i. Bidra til samordning og gjennomføring av overvåking innen kommunenes sektoransvar.
- j. I samarbeid med Statsforvalteren bidra til å oppdatere kunnskapsgrunnlaget Vann-Nett.
- k. Bidra til informasjonsspredning i vannforvaltningsarbeidet. Invitasjoner til eksterne kurs, webinar, seminar, osv.
- l. Delta i samlinger arrangert av VRM samt evt. andre viktige nasjonale samlinger.

Evaluering av interkommunal barneverntjeneste

Oppstartsmøte

21. januar 2026

oslo**economics**

Agenda

1

Tilbudt team

2

Bakgrunn for oppdraget

3

Gjennomgang av løsningsforslag

4

Tidsplan og involvering underveis

Prosjektteam

Teamet som skal jobbe med prosjektet består av:

Hanna Isabel Løyland
Manager,
prosjektleder

Marit Svensgaard
Ansvarlig partner og
kvalitetssikrer

Maren Veila
Senior Economist,
prosjektmedarbeider

Kristian Langrekken
Economist,
prosjektmedarbeider

Samarbeid i barnevernssektoren

Samarbeid i barnevernssektoren er utbredt i Norge

- Kommunene har fått utvidet faglig og økonomisk ansvar for barnevern
- Interkommunale samarbeid gir kommunene mulighet til å møte utfordringer knyttet til kvalitet, kompetanse og forsvarlighet

Statsforvalteren har ført tilsyn med barnevernstjenesten i Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy

- Det er stilt spørsmål ved om organiseringen av barnevernstjenesten gir likeverdige tjenestetilbud uavhengig av bostedskommune

213 kommuner deltar i samarbeid

66 interkommunale samarbeid

6 kommuner deltar i vertskommune-samarbeid med Bodø

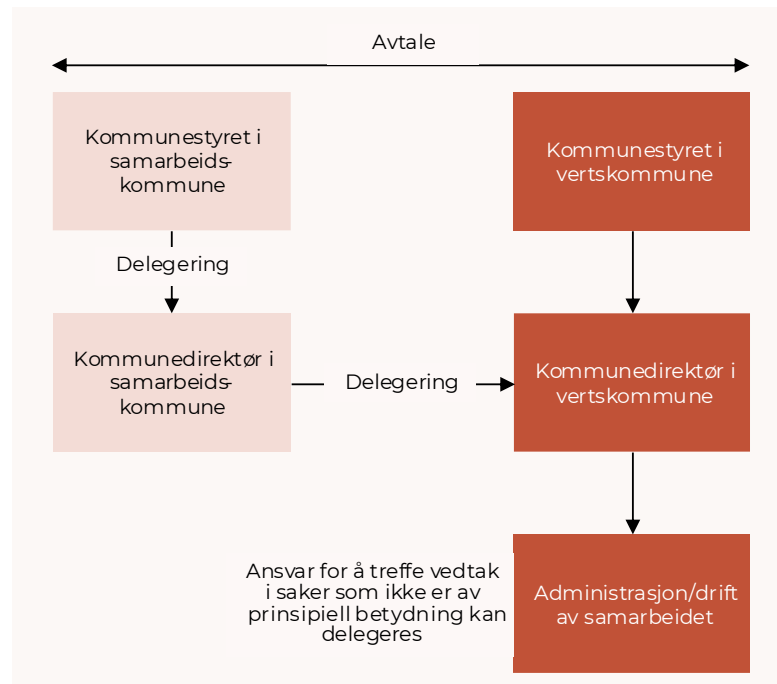
Vertskommunesamarbeid er den vanligste modellen

Vertskommunen har hovedansvar for å utføre oppgaven

- Vertskommunen får delegert myndighet fra samarbeidskommunen(e)
- Vertskommunen treffer avgjørelser i enkeltsaker eller i saker som ikke er av prinsipiell betydning

Erfaringer fra forskning og evalueringer viser muligheter og utfordringer med denne typen organisering

- Samarbeid kan gi økt kapasitet, bedre kvalitet, mer effektiv ressursutnyttelse og mindre sårbarhet i tjenesten
- Utfordringer knyttet til styring, samarbeidsavtaler og felles forståelse av mål og roller

Oppdragsforståelse

FORMÅL

- Evaluere den interkommunale tjenesten i lys av endringene i barnevernsloven/oppvekstreformen
- Evaluere fordeler og ulemper med nåværende organisering, herunder betydning for økonomi og ressursbruk, kvalitet, rekruttering og samhandling med andre aktører innenfor oppvekstfeltet

Del 1: Evaluering av vertskommune-samarbeidet

- Er dagens organisering bærekraftig og hensiktsmessig sett ut fra lovkrav om bruk av ressurser?*

Kvalitet i tjenesten

- Legger organiseringen til rette for å unngå kjente utfordringer med barnevern i små lokalsamfunn?
- Sikrer dagens organisering lik kvalitet og forsvarlige tjenester i alle medlemskommunene?

Organisering og styring

- Fungerer styrings- og ansvars-forholdene godt mellom verts-kommunen og samarbeids-kommunene?

Rekruttering

- Er organiseringen hensiktsmessig for å kunne rekruttere medarbeidere i hele tjenesten?

*Inkluderer vurderinger av kvalitet i tjenesten, organisering og styring, rekruttering, ressursbruk og økonomi, samt samhandling med andre aktører innenfor oppvekstfeltet

Del 2: Kartlegging og vurdering av alternative organisasjonsmodeller

- Hvilke løsninger kan sikre at kommuneledelsen i alle kommunene har tilstrekkelig, løpende kjennskap til driften av tjenesten?
- Foreslå minst to alternative organisasjonsmodeller basert på regioner i Norge som har «best practice»

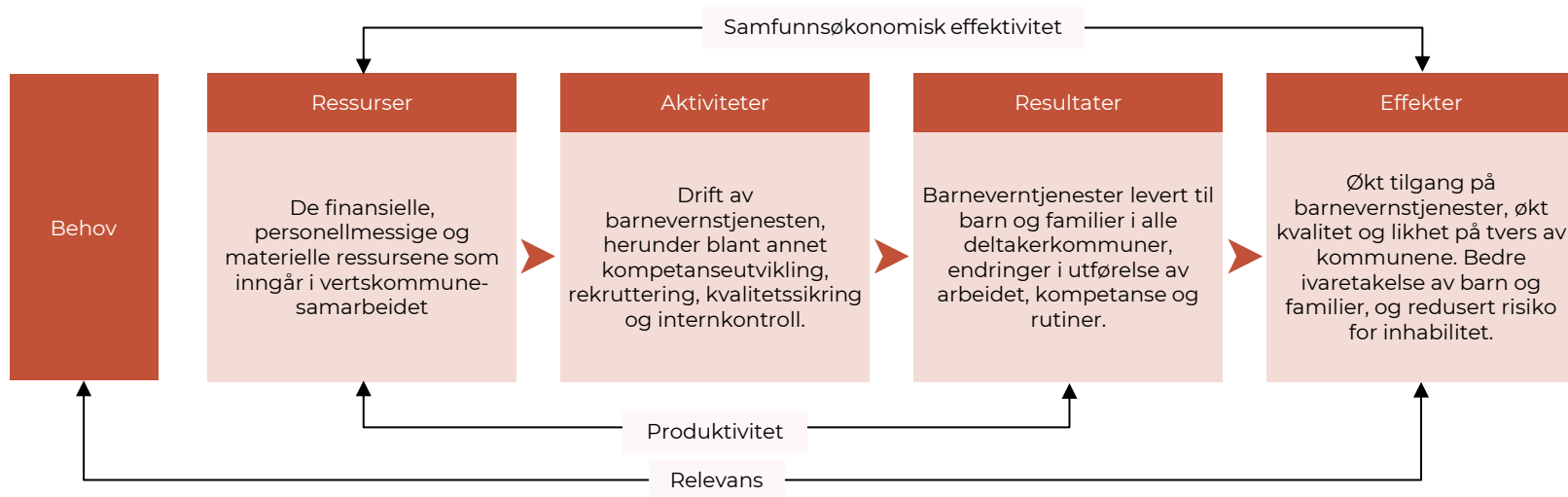

Overordnet løsningsforslag

Fase 1: Oppstart og forankring		Fase 2: Evalueringsav dagens modell			Fase 3: Vurdering av alternative modeller	Fase 4: Samlet vurdering og rapportering
• Oppstartsmøte med oppdragsgiver • Forankring av prosjektmål, problemstillinger og informasjonsbehov • Kartlegging av eksisterende dokumentasjon og datakilder • Utarbeidelse av detaljert fremdriftsplan og møtstruktur		Fase 2.1: Evaluerings spørsmål og indikatorer	Fase 2.2: Datainnhenting	Fase 2.3: Analyse	Vurdere minst to alternative organisasjons - modeller. • Identifisere alternative modeller • Etablere kriteriesett Vurdere fordeler og ulemper opp mot dagens situasjon • Gjøre en samlet vurdering, og synliggjøre foredrer/ulemper i en matrise	Sammenstilling av analyse og funn i en sluttrapport som oppsummerer: • Helhetlig vurdering av dagens organisering • Eventuelle forbedringsområder og tiltak • Vurdering av alternative modeller for organisering
		Utvikle indikatorer knyttet til: • Ressursbruk • Aktiviteter og drift • Etterlevelse av lovkrav • Effekt og likhet i tjenestetilbudet mellom kommunene • habilitet og småsamfunns - problematikk	Innhente data gjennom: • Dokument - og nøkkeltallsanalyse • Intervjuer/fokus - grupper med ledere, ansatte, tillitsvalgte og i kommunene • Innhenting av regnskapsdata og relevant statistikk	Analysere innhentet data ved hjelp av utarbeidet resultatkjede og indikatorer. Belyse fordeler og ulemper med dagens organisering, og hvorvidt det er forskjeller mellom deltakerkommunene i hvordan samarbeidet oppleves		

Evalueringsmodell

Vi bruker en resultatkjede som analytisk rammeverk for å evaluere dagens vertskommunesamarbeid

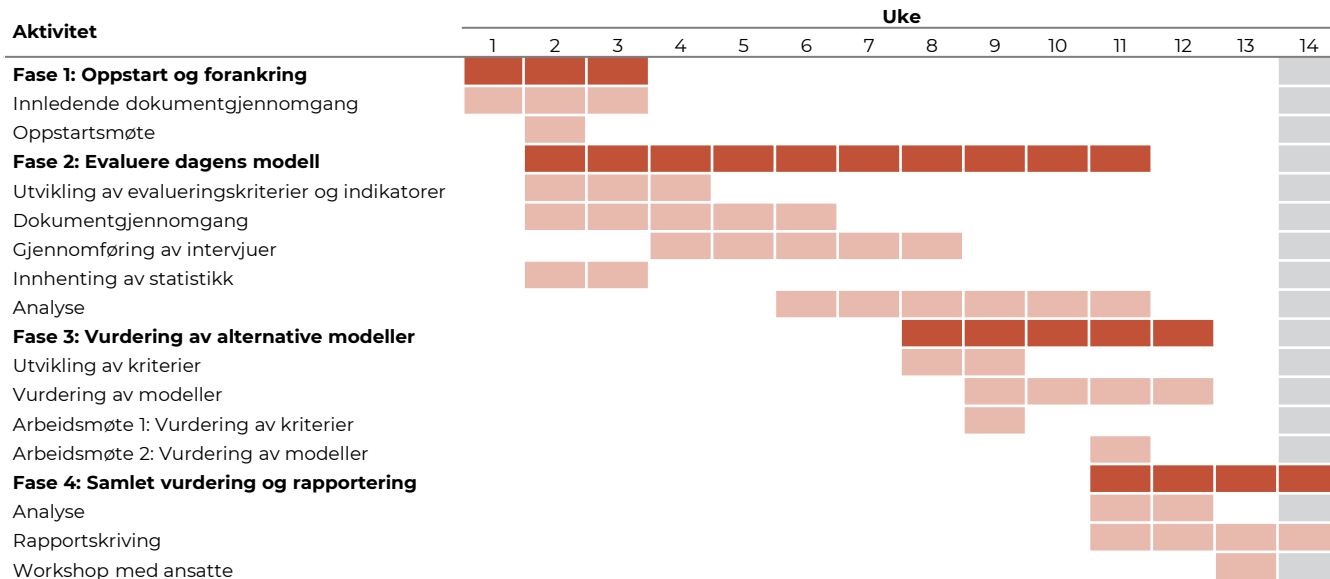

Vurdering av alternative modeller

Vi identifiserer alternative modeller og presenterer fordeler og ulemper i en vurderingsmatrise

	Dagens modell	Modell 1	Modell 2
Indikator 1			
Indikator 2			
...			
Indikator n			

Fremdriftsplan

Milepæler og involvering

Milepæl	Dato
Oppstartsmøte	21. januar 2026
Statusmøte	?
Arbeidsmøte 1	Uke 9
Arbeidsmøte 2	Uke 11
Utkast til rapport	16. mars 2026
Workshop med ansatte	Uke 13
Endelig leveranse	31.03.26

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

Til landets kommuner
v/ ordfører og kommunedirektør

Deres ref: Vår ref: 2025/62547-1 Arkivkode: 3.10.2 Dato: 02.12.2025

Laget rundt barnet – et forpliktende samarbeid

Den siste tiden har vi sett flere tilfeller av at barn og unge begår alvorlig kriminalitet. Årsaken til dette kan blant annet være at kriminelle nettverk i økende grad forsøker å rekruttere barn og ungdom. Det krever at vi styrker samarbeidet og informasjonsflyten mellom politi, barnevern, helse, skole og andre aktører i laget rundt barna. Kommunene har en nøkkelrolle i dette, og vi vet at det gjøres mye godt arbeid allerede. Med dette brevet ønsker Etatssamarbeidet for utsatte barn og unge å minne om reglene som forplikter tjenestene til å samarbeide.

Etatssamarbeidet for utsatte barn og unge er et samarbeid mellom 13 direktorater, etater, institutter og tilsyn som skal bidra til at etatene samordner sine innsatser ovenfor kommuner og statlige tjenester der dette er nødvendig for å få til et mer brukerrettet, fleksibelt og samordnet tjenestetilbud til utsatte barn og unge.

Statsforvalterne er informert om dette brevet, og har deltatt i diskusjon om forsterket samarbeid.

Tiltakskort for handling og samarbeid når du er bekymret for et barn

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet og Politidirektoratet har nylig laget tiltakskort som gir ansatte konkrete råd om hvilket handlingsrom de har til å samarbeide og dele informasjon med hverandre, når de er bekymret for et barn eller en ungdom. Informasjonsdeling er viktig, fordi det både starter og holder i gang samarbeidet. Ingen må slippe taket i barnet eller ungdommen. Vi gir bedre hjelp og oppfølging når vi samarbeider tett.

Regler som forplikter tjenestene til å samarbeide

Det er svært viktig at alle aktørene kjenner godt til reglene som forplikter tjenestene til å samarbeide. I 2022 ble det vedtatt endringer og nye bestemmelser i velferdstjenestelovene¹ om samarbeid og samordning, barnekoordinator og individuell plan. Formålet var å styrke oppfølgingen av utsatte barn, unge og deres familier. Samarbeidspliktene gjelder for både kommunale, fylkeskommunale og statlige velferdstjenester, og private som utfører oppgaver på vegne av disse tjenestene. Nedenfor gir vi en kort oversikt over bestemmelsene.

¹ Barnevernsloven, familievernkontorloven, opplæringsloven, spesialisthelsetjenesteloven, privatskoleloven, barnehageloven, NAV-loven, krisesenterloven, sosialtjenesteloven, helse- og omsorgstjenesteloven, tannhelsetjenesteloven og integreringsloven.

Samarbeid på system- og individnivå

Tjenestene skal samarbeide både på systemnivå og på individnivå.

Formålet med samarbeidsplikten på systemnivå er å legge til rette for samarbeid på individnivå. I tillegg er det viktig for at tjenestene skal lykkes med det forebyggende arbeidet, ved at barn og unge som trenger det får rett hjelp til rett tid.

Samarbeidsplikten på individnivå gjelder når samarbeid er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Samarbeidsplikten omfatter også barn under straffegjennomføring.

Samordningsplikt

Med de nye bestemmelsene i 2022 fikk kommunen også en samordningsplikt.

Samordningsplikten gjelder når tjenestene har plikt til å samarbeide på individnivå. Samordningsplikten lovfester et ansvar for kommunen til å sørge for at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud. Samordningsplikten skal sørge for at en kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordning av tjenestetilbudet.

Kommunen skal samordne både kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenester. Kommunens plikt til å bestemme hvilken kommunal velferdstjeneste som skal ivareta samordningen, blir først aktuell når dette er uklart eller tjenestene er uenig om hvem som skal samordne tilbudet.

Individuell plan

Barn og unge med behov for langvarige og koordinerte tjenester har rett til å få utarbeidet en individuell plan. Formålet med å utarbeide og bruke en individuell plan, er blant annet å bidra til at barnet eller ungdommen får et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud, styrke samhandlingen mellom tjenestene, barnet og familien og bidra til at tjenestene tilbys tverrfaglig og planmessig.

Barnekoordinator

Familier som har barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester, har rett til barnekoordinator.

Det er kommunen som har plikt til å oppnevne barnekoordinator hvis vilkårene for dette er oppfylt. Hvis det er oppnevnt barnekoordinator, skal barnekoordinatoren sørge for samordning av tjenestetilbudet. Barnets eller ungdommens sykdom, skade eller nedsatte funksjonsevne kan være av somatisk, psykisk, rusrelatert, fysisk, sosial, kognitiv eller sensorisk art og kombinasjoner av disse.

Ungdom under straffegjennomføring

Et godt samarbeid mellom aktørene i straffesakskjeden og statlige og kommunale velferdstjenester er en forutsetning for å gi ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud når de er under straffegjennomføring (ungdom som gjennomfører ungdomsstraff, ungdomsoppfølging, samfunnsstraff eller fengsel), og for å kunne forebygge ny kriminalitet etter endt straffegjennomføring.

Politiråd

Politiråd er et formalisert samarbeid mellom kommune og lokalt politi, og omfatter bla. samarbeid om kriminalitetsforebygging. Politirådet vil være en viktig arena for deling av informasjon om kriminalitet der barn og ungdom er involvert, og en arena for iverksetting av lokale tverrsektorielle tiltak både på system og individnivå.

Tverrsektoriell veileder: Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier

Helsedirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Utdanningsdirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet har laget [en tverrsektoriell veileder](#) som beskriver bestemmelsene som er omtalt over nærmere. Den gir veiledning om hvordan pliktene kan ivaretas, og er et praktisk verktøy for implementering av bestemmelsene.

Dette brevet er signert Etatssamarbeidet for utsatte barn og unge med følgende 13 etater:

Hege Nilssen

Direktør
Barne-, familie- og
ungdomsdirektoratet

Håkon Skulstad

Direktør
Politidirektoratet

Cathrine Marie Lofthus

Direktør
Helsedirektoratet

Morten Rosenkvist

Direktør
Utdanningsdirektoratet

Eve Vangsnes Bergli

Fungerende direktør
Arbeids- og velferdsdirektoratet

Libe Rieber-Mohn

Direktør
Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

Lise Sannerud

Direktør
Kriminalomsorgsdirektoratet

Jan Hjelle

Administrerende direktør
Husbanken

Christine Wilberg

Direktør
Konfliktrådet

Annemarie Bechmann Hansen

Direktør
Statped

Snorre Sæther

Direktør
Utlendingsdirektoratet

Mari Velsand

Direktør
Medietilsynet

Guri Rørtveit

Direktør
Folkehelseinstituttet

Vår saksbehandler
Tore KamfjordDokumentdato
20.01.2026
Deres datoVår referanse
2026/647-1
Deres referanse

RØST KOMMUNE

Røstlandveien 37
8064 RØST

Informasjon om Egenberedskapsuka - en del av Totalforsvarsåret 2026

Sammendrag

Tema for Egenberedskapsuka 2026 blir *krisekommunikasjon ved bortfall av elektronisk kommunikasjon*. Også i år gjennomføres Egenberedskapsuka i uke 44 (26. oktober-1. november).

For at befolkningen skal kunne ta kloke og opplyste valg i en krise, må de ha tilgang på riktig og oppdatert informasjon. Kommunene må kunne informere innbyggerne ved kriser, også dersom elektronisk kommunikasjon (e-kom) er satt ut av spill. I slike situasjoner er det særlig viktig at innbyggerne på forhånd vet hvor de kan få informasjon, og hva de kan forvente av kommunen.

Målene med Egenberedskapsuka 2026 er at:

- kommunene har planer for krisekommunikasjon ved bortfall av e-kom, og at disse blir øvd
- befolkningen har kunnskap om hvor og hvordan de skal få tilgang til kvalitetssikret informasjon generelt, og ved bortfall av e-kom spesielt.

Oppfordring til kommunene

I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt §4, skal kommunen ha en plan for krisekommunikasjon med befolkningen, media og egne ansatte. Selv om forskriften ikke stiller eksplisitte krav til løsninger ved bortfall av e-kom, viser erfaring at kommuner bør ha forhåndsplanlagte alternativer for å nå innbyggerne også i slike situasjoner.

I Kommuneundersøkelsen 2025 svarer 62% *ja* på spørsmål om *kommunen har planlagt alternativ kommunikasjon med befolkningen ved langvarig bortfall av strøm og e-kom*. Undersøkelsen sier ikke noe om planene er øvd, eller om befolkningen er gjort kjent med hvilke ordninger som gjelder.

DSB vil oppfordre kommunene til å:

- etablere og øve ordninger for krisekommunikasjon ved bortfall av e-kom
- benytte Egenberedskapsuka 2026 til å informere innbyggerne om hvordan de vil få tilgang til informasjon, og hva de kan forvente av kommunen, ved slike situasjoner.
- vurdere muligheten for også å øve på dette sammen med innbyggerne under Egenberedskapsuka

Dette gjør DSB i 2026

DSB utvikler stadig nytt innhold og kampanjemateriell om egenberedskap, til fri bruk for kommuner, sivilforsvarsdistrikter og frivillige organisasjoner.

Knyttet til temaet for årets kampanje vil DSB blant annet:

- utarbeide enkelt og praktisk veiledningsmaterieil for kommunene (innen utgangen av mars)
- arrangere et webinar for læring, informasjonsdeling og inspirasjon mellom kommunene (innen utgangen av april)
- utarbeide en befolkningskampanje om krisekommunikasjon ved bortfall av e-kom, som kommunene kan benytte for å informere sine innbyggere (under Egenberedskapsuka)
- gjennomføre et digitalt åpningsarrangement for Egenberedskapsuka (på formiddagen mandag 26. oktober).

Mer informasjon

Planleggingen er i en tidlig fase, og oppdateringer vil komme fortløpende i følgende kanaler:

- www.dsb.no/egenberedskapsuka - vår nettside for arrangører
- facebook.com/groups/egenberedskapsuka - en lukket Facebook-gruppe for arrangører

Informasjon til publikum ligger på www.dsb.no/egenberedskap

Del av Totalforsvarsåret

Årets utgave av Egenberedskapsuka er en del av Totalforsvarsåret 2026, der det overordnede målet er å styrke Norges evne til å forebygge og håndtere sikkerhetspolitiske kriser og krig.

En viktig del av Totalforsvarsåret 2026 som berører kommunene er «Norge øver». Dette er en øvelsespakke som formidles via statsforvalteren og er rettet mot alle landets kommuner. Øvelsen gir kommunene mulighet til å øve på tvers av sektorene i kommunen sammen med sitt beredskapsråd eller andre samvirkeaktører. I forkant vil det bli utarbeidet veiledningsmaterieil om kommunenes og fylkeskommunenes roller og ansvar i krig. Statsforvalteren har ansvar for oppfølging av tiltakene og vil være kommunenes kontaktpunkt for videre dialog.

Les mer om Totalforsvarsåret på <https://www.dsb.no/ros-og-beredskap/totalforsvarsaret-2026/>

Med hilsen
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Elisabeth Sørbøe Aarsæther
direktør

Øistein Mjærum
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.